

GROEPSHUISVESTING ZEUGEN: 2013 NADERT

De deadline van 1 januari 2013 met betrekking tot groepshuisvesting van zeugen nadert met rasse schreden. Wie de omschakeling nog moet maken heeft volgende opties: een nieuwe drachtige zeugenstal bouwen, de bestaande zeugenstal verbouwen of de zeugenactiviteit afbouwen. Nieuwbouw is duurder en ammoniakemissiereducerende maatregelen zijn zeker verplicht. Stalindeling in functie van diergedrag, arbeidsgemak, enz. gaat met minder beperkingen gepaard. Verbouwen heeft alleen zin als de stal zelf nog in goede staat is en de kosten beperkt kunnen blijven (grootte-orde tot 600 euro per plaats).

DE KOSTEN VAN EEN VERBOUWING WORDEN ONDER ANDERE DOOR DE VOLGENDE VRAGEN BEPAALD.

Hoeveel zeugen kunnen op basis van de wettelijke normen maximaal binnen de bestaande muren gehouden worden?

In onderstaande tabel zijn de normen weergegeven. Het verlies van enkele zeugenplaatsen hoeft geen probleem te zijn. Bij stijgende productiegetallen wordt op die manier vaak wat druk op de plaatsen in de biggenbatterijen en vleesvarkensstallen weggenomen.

Tabel 1 Wettelijke minimale oppervlakenormen

Dieren	Totale minimumoppervlakte per dier (m ²)	Minimale oppervlakte dichte vloer per dier (m ²)
6-39 zeugen per groep	2,250	1,30
2- 5 zeugen per groep (af te raden)	$2,25 + 10\% = 2,475$	
40 zeugen of meer per groep	$2,25 \cdot 10\% = 2,025$	
6-39 gelten per groep	1,640	0,95
2- 5 gelten per groep (af te raden)	$1,64 + 10\% = 1,804$	
40 gelten of meer per groep	$1,64 \cdot 10\% = 1,475$	
Gemengde groep zeugen/gelten	Combinatie van bovenstaande normen Voorbeeld: een groep van 35 zeugen en 5 gelten heeft minimaal 35 maal 2,025 plus 5 maal 1,475 m ² nodig	

Gelt = geslachtsrijp vrouwelijk dier vóór eerste worp

Kan de bestaande roostervloer behouden blijven?

Als de bestaande roostervloer nog in goede staat is en het puttenplan redelijk goed aansluit bij de gewenste layout, kan deze behouden blijven. Een deel van de vloer moet bestaan uit “dichte vloer”, maar die mag tot 15% openingen bevatten. Sommige bestaande roosters voldoen daar aan, bij andere kunnen eventueel roosterspleten (definitief) worden dichtgemaakt, tot de resterende openingen minder dan 15% van de oppervlakte uitmaken.

Figuur 1 Rooster met relatief weinig openingen

Zijn de bestaande boxen nog in goede staat?

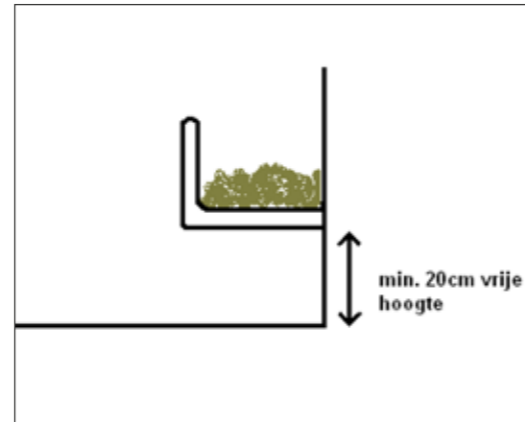
Bestaande individuele boxen kunnen gebruikt worden als voederligboxen met uitloop. Hiervoor worden de deurtjes verwijderd, aangepast (permanent opengezet) of vervangen door deurtjes die door de zeug te bedienen zijn (type klapdeurtjes bijvoorbeeld). Om meer ruimte te creëren (per groep of per dier)

- kunnen de rijen boxen verder uiteen worden gebracht door (een deel van) de gang op te offeren;
- kan eventueel de trog hoger worden geplaatst zodat de ruimte eronder door een liggende zeug kan gebruikt worden (hiervoor is minstens een vrije ruimte onder de trog van 20 cm vereist);
- kunnen één of meerdere boxen worden opgeofferd (verwijderd of leeg gelaten). In een hok met 18 boxen, maar niet voldoende oppervlakte voor 18 dieren, kunnen bijvoorbeeld 16 zeugen worden gehouden.

Ziet men voordelen in eenvoudige voedersystemen?

Onbeperkte voeding en vloervoeding zijn eenvoudige systemen, die relatief lage investeringskosten vergen. Voor een uitgebreidere beschrijving van de systemen: zie www.vlaanderen.be/landbouw, Documentatie, Publicaties, Veeteelt en zuivel, Varkens, Brochure 43 (hoofdstuk 3).

Figuur 2 Hoger geplaatste trog

VOORBEELD RENOVATIEMOGELIJKHEDEN ZEUGENSTAL

De volgende voorbeelden tonen hoe een bestaande stal kan omgebouwd worden naar de nieuwe normen, zonder dat dit een effect hoeft te hebben op het aantal zeugenplaatsen. Er is gekozen voor de 2 meest gangbare systemen bij renovatie nl. de voederligboxen met uitloop en de voederstations.

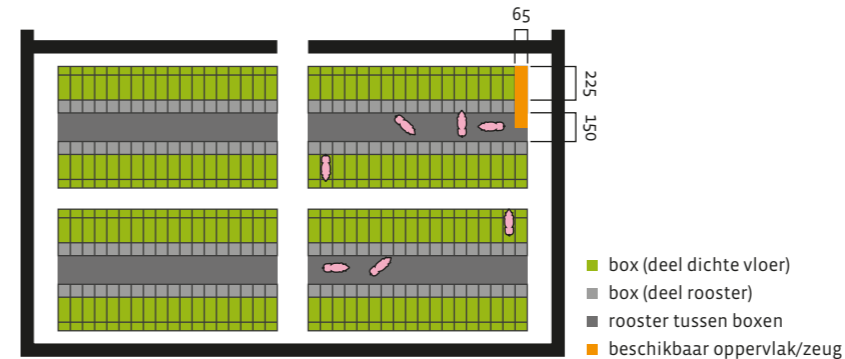
Voor meer details over de afmetingen:

zie www.vlaanderen.be/landbouw, Documentatie, Publicaties, Veeteelt en zuivel, Varkens, Brochure 43 (hoofdstuk 7).

1. Uitgangssituatie

De uitgangssituatie is een stal met voederligboxen met plaats voor 144 dragende zeugen. Zonder aanpassingen is de ruimte tussen de boxen onvoldoende voor vrijlopende zeugen.

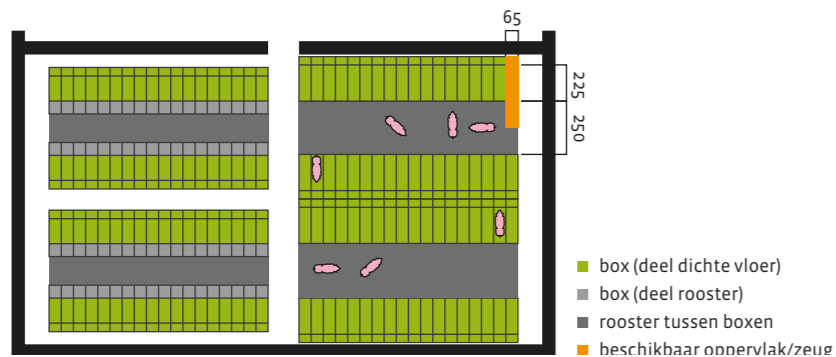
Figuur 3 Stal vóór renovatie, voor 144 dragende zeugen en gelten

2. Verbouwing naar voederligboxen met uitloop

In dit voorbeeld werden de controlegangen opgeofferd om de ligboxen meer uit elkaar te kunnen plaatsen en de bestaande roosters optimaal te kunnen behouden. Als het puttenplan en de verhouding dichte vloer/roostervloer het toelaat is dit vaak de goedkoopste oplossing bij het omschakelen naar groepshuisvesting. Bovendien laat deze verbouwing toe om (in de meeste gevallen) weinig of niet te moeten inboeten op het aantal zeugen.

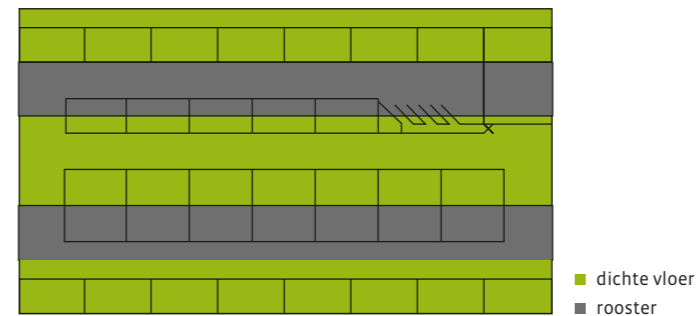
Figuur 4 Stal na renovatie tot voederligboxen met uitloop (rechterhelft), voor 144 dragende zeugen en gelten

3. Verbouwen naar voederstations

Bij het verbouwen naar voederstations is het bestaande puttenplan moeilijk (volledig) te behouden. Ook de mid-dengang kan onmogelijk worden behouden. Dit laatste maakt wel dat er in een stal meer bruikbare oppervlakte ter beschikking komt, waardoor dit type van verbouwing ook toelaat om alle zeugenplekken te behouden. Voordeel is ook dat bij voederstations heel wat indelingen mogelijk zijn, op voorwaarde dat men bepaalde principes op het vlak van diergedrag en behoeften respecteert. Het onderstaande voorbeeld is één mogelijkheid tot verbouwen, daarnaast zijn nog tal van mogelijkheden denkbaar. Een stal van 144 zeugen heeft 3 voederstations nodig (1 station per 50 zeugen) en dit kan dus in 1 grote groep of in 3 groepen van ongeveer 50 zeugen.

Figuur 5 Een mogelijke stallay-out na renovatie naar voederstations (hier met 1 grote groep van ongeveer 150 zeugen)

VOORBEELD VAN EEN (ZEER VERREGAANDE) VERBOUWING NAAR AMMONIAKEMISSIEARME GROEPHUISVESTING: DE DRAGENDE ZEUGENSTAL BIJ ILVO-DIER.

1 april 2011: oude infrastructuur

5 april 2011: uitbreken ligboxen

14 april 2011: stal is leeg

4 mei 2011: roosters verwijderd

18 mei 2011: mestput is leeg

24 mei 2011: aanpassen ramen in functie van ventilatie

7 juni 2011: deels opgevulde mestkelder met tussenwand

1 juli 2011: voorbereiding voor plaatsen roosters

6 juli 2011: aflaten en overlopen geplaatst

14 juli 2011: schuine putwanden geplaatst

9 augustus 2011: dak voor renovatie (asbest schoorsteentjes)

3 oktober 2011: dak na renovatie

12 september 2011: nieuwe isolatie, voederstations geleverd

23 september 2011: plaatsen tussenwand

3 oktober 2011: zo goed als klaar voor gebruik

